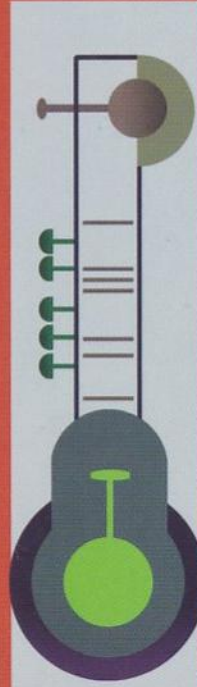

هنر آهنگسازی

خودآموز جامع و کاربردی

کتاب دوم
تالیف: کیوان علائی

نشرنا

نشر نای ونی ناشر تخصصی موسیقی

هنر آهنگسازی
خودآموز جامع و کاربردی
کتاب دوم

کیوان علانی

تئنگاری: کیوان علانی
ویراستاری و صفحه‌آرایی: نای ونی
طرح جلد: نازنین خزائی
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
شابکد: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳۰۹-۱۴-۲

سرشناسه: علانی، کیوان، ۱۳۴۳
عنوان: هنر آهنگسازی (خودآموز جامع و کاربردی)
پدیدآور: کیوان علانی
مشخصات نشر: تهران نای ونی ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری: پارتیسیون
وضعیت فهرست نویسی: فایا
یادداشت: ج ۲ (چاپ اول ۱۴۰۳)
موضوع: آهنگسازی-آموزش
رده‌بندی کنگره: MT۴۰
رده بندی دیویی: ۷۸۱/۳
شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۰۹۶۰۰

فروشگاه نشر نای ونی:

تهران، خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، مجتمع تجاری
فروزنده، طبقه همکف شماره ۳۰۸
تلفن پخش: ۶۶۴۶۷۱۴۰ تلفن فروشگاه: ۶۶۴۶۷۴۰۵

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به نشر نای ونی است.
هرگونه تکثیر و تولید (کلی و جزئی) به هرسورت (چاپ،
فوتوکپی، صوتی، تصویری و الکترونیکی یا دیجیتال) بدون مجوز
کتابی ناشر، ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد.

فروشگاه اینترنتی: www.nayoney.com

دریافت مجموعه صوتی کتاب

با اسکن بارکد زیر یا با ورود به وبسایت «نای و نی»
از فروشگاه فایل مجموعه صوتی کتاب را خریداری نمایید.

www.nayoney.com

فهرست

- ۹ مقدمه و معرفی کتاب
- ۱۱ جلسه بیست و یکم: کادانس
کادانس کامل (Perfect Cadence)
کادانس پلاگال (Plagal)
کادانس نیمه (Half Cadance)، کاربرد ملودیک، تمرینات
- ۲۹ جلسه بیست و دوم: هارمونی مُدال، آکُرد نمایان
مُد نوا، آکُرد نمایان مُدال. کاربردهای ملودیک،
فرمول‌های هارمُنیک، هارمُنی نمایان طبیعی به صورت هفتم
تمرینات
- ۴۵ جلسه بیست و سوم: کنتربوان دوبخشی، مرحله یک به دو
مسیر کلی ساخت، کنتربوان دوبخشی I:II، نوع متغیر
تمرینات
- ۵۹ جلسه بیست و چهارم: بادی چوبی‌ها، فلوت
تکنیک‌ها، کاربردهای ملودیک فلوت
ملودی سُلُو، ملودی یونیسون (همصدا)، ترکیبات اکتاو
ترکیب اکتاو بین فلوت‌ها، تمرینات
- ۷۹ جلسه بیست و پنجم: آکُرد VI در مُد مینور، کادانس بریده
فرمول‌های هارمُنیک، وضعیت‌ها
حالت چهارصدایی آکُرد VI
کادانس گولزن، تمرینات

جلسه بیست و هشتم: ارکستراسیون (بادی چوبی ها)..... ۹۹

فلوت: کاربردهای هارمونیک

هارمونی یونیسون، ترکیبات هارمونیک اکتاو،

تمرینات

جلسه بیست و هفتم: هارمونی مُدال..... ۱۱۷

آکُرد هفتم گام: ساختمان، پرهیز از رخ دادن حرکات موازی

فرمول هارمونیک توالی چهارمها

آکُردهای اسپانیش، موازی گرای، فرمول هارمونیک گردنبندی، تمرینات

جلسه بیست و هشتم: هارمونی مُدال..... ۱۳۷

آکُرد III مینور تتوریک و فرمول هارمونیک باخ: ساختمان و کاراکتر،

فرمولهای هارمونیک، آکُردهای باخ، ملودیهای قالبی

ملودیهای تک قالبی و ملودیهای دو قالبی، فرمول گسترده باخ، تمرینات

جلسه بیست و نهم: کنترپوان دوبخشی، مرحله III: I..... ۱۶۳

حالت سه مطبوع پی در پی، حالت نامطبوع در وسط

حالت نامطبوع در آخر، حالت دو نامطبوع پی در پی، تمرینات

جلسه سی ام: آکُردهای نمایان ثانوی..... ۱۸۱

هارمونی نمایان نمایان در مُد ماژور

آکُرد V of V یا نمایان نمایان، شکل چهارصدایی آکُرد نمایان نمایان

فرمولهای هارمونیک، تمرینات

جلسه سی و یکم: بادی چوبی ها، اُبوا..... ۲۰۳

اُبوا: کاربردهای ملودیک

تکنیک ها، ملودی «سلو»، ترکیبات یونیسون ملودی در اُبوا

ترکیبات ملودی در اکتاو، تمرینات

جلسه سی و دوم: آگردهای نمایان ثانوی ۲۲۱

هارمونی نمایان نمایان در مُد مینور و حالت های هفتم و نهم آکُرد

وضعیت ها، تمرینات

جلسه سی و سوم: هارمونی محسوس ۲۳۹

آکُرد VII در مُدهای ماژور و مینور،

وضعیت های قابل استفاده و کاربردهای ملودیک،

نت مناسب برای مضاعف کردن، وضعیت های آکُرد هفتم محسوس، تمرینات

جلسه سی و چهارم: اُبوا..... ۲۶۱

کاربردها و ترکیبات هارمُنیک

استفاده از ترکیب رنگی یونیسون اُبوا و فلوت

هارمونی شکسته این بار به صورت چهاربخشی

هارمونی یونیسون، ترکیب یونیسون اُبوا و فلوت،

ساختمان های هارمُنیک فلوت و اُبوا، تمرینات

جلسه سی و پنجم: آگردهای نمایان ثانوی ۲۷۹

آکُرد نمایان زیرنمایان در مُد مینور، شکل هفتم آکُرد نمایان زیرنمایان

کاربردهای ملودیک، وضعیت ها،

قالب سازی هارمونی، تمرینات

۳۰۱	راهنمای تمرینات کتاب
۳۰۳	راهنمای تمرینات جلسه بیست و یکم.....
۳۰۶	راهنمای تمرینات جلسه بیست و دوم.....
۳۰۸	راهنمای تمرینات جلسه بیست و سوم.....
۳۱۵	راهنمای تمرینات جلسه بیست و چهارم.....
۳۱۹	راهنمای تمرینات جلسه بیست و پنجم.....
۳۲۵	راهنمای تمرینات جلسه بیست و ششم.....
۳۳۱	راهنمای تمرینات جلسه بیست و هفتم.....
۳۳۵	راهنمای تمرینات جلسه بیست و هشتم.....
۳۴۱	راهنمای تمرینات جلسه بیست و نهم.....
۳۴۳	راهنمای تمرینات جلسه سی ام.....
۳۴۵	راهنمای تمرینات جلسه سی و یکم.....
۳۴۷	راهنمای تمرینات جلسه سی و دوم.....
۳۴۹	راهنمای تمرینات جلسه سی و سوم.....
۳۵۱	راهنمای تمرینات جلسه سی و چهارم.....
۳۵۴	راهنمای تمرینات جلسه سی و پنجم.....

جلسه بیست و یکم

کادانس

Cadence

احتمالاً تا به حال از تشبیه کردن موسیقی به زبان‌های محاوره‌ای بسیار شنیده‌اید (این جمله معروف گوته حتی به بالاتر بودن قدرت موسیقی از یک زبان محاوره‌ای تأکید دارد: «آنجا که سخن باز می‌ماند، موسیقی آغاز می‌گردد»).

به نوعی دیگر و با برداشتی کلی می‌بینیم که موسیقی نیز همچون زبان یک ابزار ارتباطی بین انسان‌هاست. در زبان و در محاوره، هنگامی که به صحبت‌های کسی گوش می‌دهید و یا متنی را در جایی می‌خوانید، به طور ناخودآگاه، طبیعی و غیرمستقیم این روند دریافت مفاهیم را به قسمت‌هایی تقسیم می‌کنید. منظور از این قسمت‌ها، مفهوم «جمله» در زبان است. به عبارت دیگر هنگامی که شخصی در حال منتقل کردن اطلاعات و مفاهیم مورد نظر خود به شخص دیگری (با گفتگو) است، این مجموعه مفاهیم را در غالب بسته‌های مشخصی به نام «جمله» به طرف مقابل انتقال می‌دهد.

۱۲ / هنر آهنگسازی

در زبان، از کجا می‌توانیم حدومرزیک جمله را متوجه شویم؟ مشخصاً، هر قسمتی از روند گفتگو که یک معنی کامل، هر چند کوتاه‌را، منتقل کند یک «جمله» نامیده می‌شود. در زبان فارسی می‌بینیم که قسمت اجرایی کلام (یعنی فعل) در آخر هر جمله قرار می‌گیرد. همین‌الان به مجموعه صحبتي که از ابتدای این جلسه داشته‌ایم توجه کنید. می‌بینید که هر جمله با یک فعل به پایان می‌رسد و یا به عبارت دیگر تقریباً هر کجا فعلی می‌بینیم مفهوم یک جمله نیز کامل شده است. حالا بیایید به یک مثال موسیقایی توجه کنیم.

مثال ۲۱-۱

می‌بینیم که پس از شنیدن مجموعه این نت‌ها چقدر گوش در انتظار باقی می‌ماند و مفهوم ناکامل است و مشخص است که به پایان نرسیده است. عبارت موسیقایی بالا را می‌توانیم با این مثال دنبال کنیم که فرض کنید شخصی به شما بگوید: "بالاخره پس از چند ساعت به آنجا...." می‌بینیم که در اینجا چشم ما ناخودآگاه، در انتظار به پایان بردن جمله (و به پایان بردن مفهوم) به دهان طرف مقابل دوخته شده است.

حالا بیایید نمونه موسیقایی قبل را به شکل یک جمله کامل بشنویم:

مثال ۲۱-۲

جلسه بیست و یکم: کادانس / ۱۳

پس در موسیقی و در روند جریان یک موسیقی نیز این تقسیمات طبیعی وجود داشته و ما آنها را احساس می‌کنیم. در واقع اگر نوع خاصی از موسیقی را، بدون جمله‌بندی مشخصی، بشنویم، نوعی سردرگمی و بی‌معنا بودن، به جایی نرسیدن، تمام نشدن منظور و... را احساس خواهیم کرد. دقیقاً همان طور که در گفتگوی زبانی، اگر شخصی بدون به پایان بردن جمله خود وارد جمله دیگر شده و به همین شکل این روند را ادامه دهد، می‌گوییم طرف پرت و پلا و گسسته صحبت می‌کند.

بنابراین یکی از مشخص‌ترین وجوه شباهت موسیقی با زبان‌های محاوره‌ای، وجود جملات در آن است و شاید دانستن این نکته برای دانشجویان موسیقی جالب باشد، همان طور که در صفحات بعد خواهیم دید، زبان فارسی از این لحاظ بسیار به موسیقی شبیه‌تر است (در مقایسه با زبان لاتین و یا انگلیسی امروزی، که در آن فعل و قسمت اجرایی جمله معمولاً در انتهای آن قرار نمی‌گیرد. مثلاً گفته می‌شود (I found a special tenderness in your music) و یا (It's a very cold today) زیرا در موسیقی نیز همانند زبان فارسی قسمت تمام‌کننده قطعی معنا، در جمله، در انتهای آن قرار می‌گیرد (که در زبان فارسی به آن فعل می‌گوییم).

بنابراین می‌بینیم که هر قطعه موسیقی نیز به جملات کوچک‌تر و مشخصی تقسیم می‌گردد؛ اما چگونه آهنگساز این کار را انجام می‌دهد؟ به عبارت دیگر چگونه مفهوم یک جمله در ذهن شنونده موسیقی کامل شده و از بقیه جملات جدا می‌گردد؟

این کار در موسیقی با «کادانس» انجام می‌گیرد. به عبارت دیگر کادانس، تکنیکی است که پایان هر جمله را برای شنونده مشخص می‌کند و از آنجا که کادانس‌ها در انواع مختلف و به شیوه‌های گوناگون (با نتیجه و هدف مشخص در هر کدام) وجود دارند؛ بنابراین شناختن و دانستن آنها به شما کمک می‌کند تا از این ابزار بنیادین آهنگسازی، در خلق بهتر و مؤثرتر موسیقی خود و انتقال احساسات خود به شنونده استفاده کنید.

اما چند نوع کادانس در موسیقی وجود دارد و به چند طریق می‌توانیم جمله موسیقایی خود را به پایان ببریم؟ در حالت عمومی (اگر از بعضی حالت‌های خاص بگذریم) و به طور کلی چهار نوع کادانس متفاوت در موسیقی قابل استفاده است. با مطالعه این فصل با مفهوم کاربردی سه نوع از این کادانس‌ها آشنا خواهید شد. شکل چهارم کادانس‌ها در فصل بیست و پنجم بررسی شده است.

یک دانشجو و شیفته آهنگسازی برای اینکه بتواند به شکلی بین‌المللی برای انواع ارکسترهای جهان و به‌صورتی جامع برای شکل‌های متنوع موسیقی موجود، آهنگسازی کند در قدم اول باید به چهار فن و علم متفاوت مسلط باشد. این علوم چهارگانه آهنگسازی عبارت‌اند از هارمونی، کنترپوان، ارکستراسیون و فرم و همان‌طور که می‌دانید تاکنون کتاب‌ها و رساله‌های زیادی برای آموزش هر یک از این فنون نگاشته شده‌اند؛ اما هر یک از این کتاب‌ها تنها به بیان و ارائه رشته و فن مخصوص خود پرداخته و سعی در ایجاد روشی برای آموزش آن شاخه خاص داشته‌اند؛ اما یک آهنگساز نمی‌تواند از هر یک از این فنون به‌تنهایی و بدون در هم آمیختن آن با سه شاخه دیگر استفاده کرده و موسیقی کاملی را به وجود آورد. کتابی که در دست دارید همانند نقشه‌ای است که ساختمان زیبا و باشکوه آهنگسازی را، آجر به آجر و سنگ به سنگ در ذهن مخاطب می‌سازد و قدرت‌های نهان خلاقه او را بارور می‌کند.

تمام مطالب آموزشی این کتاب با توجه به علوم چهارگانه آهنگسازی به‌تدریج بر روی بدنه مطالب قبل سوار شده به این شکل تمام مواد جدید آموزشی درهم‌تنیده شده و ساختمان محکمی را در ذهن دانشجوی آهنگسازی خلق می‌کند. مثال‌ها و نمونه‌ها به‌گونه‌ای انتخاب شده‌اند که متناسب با مطالب فراگرفته از جانب دانشجو باشند. به این شکل هیچ‌گاه مخاطب کتاب در نمونه‌های پیش روی خود مطلبی غیرقابل درک نخواهد یافت.

www.nayoney.com

Design: Nazanin khazaei

ISBN: 978-622-5309-14-2

9 786225 309142